

FOLK OG LIV OMKRING KALØ VIG, BIND 2

er nu i handelen.

Pris 148 kr hos Trangbæk i Rønne

(pris i forbindelse med foredrag kr. 100)

-

Indholdet er præget af 80-året for besættelsen og 75-året for befrielsen og følger op på sidste års, bind 1's, tema om tyskernes anlæg af Tirstrup flyveplads og flyvepladsens anvendelse som flygtningelejr for tyske flygtninge i perioden 1945 – 47. Der blev bragt samtaler med Jens Peder Madsen Pedersen, Stabrand, Ruth Jensen, tidligere Thomaskær ved Taastrup, Knud Brouer, Thorsager, Hans Andersen, Feldballe, Vibeke og Poul Richardt Sørensen, Tirstrup.

Ud over artiklerne om tyskernes anlæg af flyvepladsen og dens anvendelse som flygtningelejr for tyske flygtninge er der blevet plads til en generel artikel om besættelsen på Kalø Vig-egnen 1940 – 45.

-

Endelig er der to artikler om flyvepladsens anvendelse til hhv. civil og militær flyvning efter befrielsen.

Den første om den civile flyvning fortæller om den første flyvning til København 26. september 1946 og følger op på debatten om flyvepladsens beliggenhed, herunder debatten i 1970'erne om etablering af en international storlufthavn ved Hammel. Artiklen har fået titlen "Fra Tirstrup flyveplads til Aarhus Airport 1946 – 2020".

-

Den anden artikel, om den militære flyvning, fortæller om etablering af Flyvestation Tirstrup som NATO-lufthavn i begyndelsen af 1950'erne. Flyvestation Tirstrup fik en central placering under den kolde krig som "deployeringslufthavn", d. v. s. en lufthavn, der var klar til at tage imod allierede NATO-fly og mandskab i forbindelse med en krise eller krig. Flyvestationen udbyggedes kraftigt, de gamle tyske bunkers blev taget i brug igen, der byggedes nye bunkers, hangarer og shelters. Der blev hver sommer holdt store øvelser med de flystyrker fra USA og England, som skulle placeres på flyvestationen i krigstilfælde.

Flyvestation Tirstrup blev nedlagt efter murens fald og Sovjetunionens sammenbrud. 1998 var det endelig totalt slut. Milliard-investeringerne kom aldrig i anvendelse, men det var jo sådan set netop meningen. I dag ligger den tidligere flyvestation som et af Danmarks største "museer" over den kolde krig – ikke hemmelig på nogen måde, men dog ikke åben for offentligheden.

Artiklen bringer også spændende beretninger fra civilarbejdere og værnepligtige, der har tjent på Flyvestation Tirstrup. Jürgen Jürgensen fortæller om hans oplevelse af en "sælsom kvægtransport" fra flyvestationen til Saudi Arabien, Knud Jensen fortæller om sine oplevelser i "fixertjenesten", værnepligtig Jep Petersen fortæller om dengang han ikke adlød ordre om at skyde på alt, hvad der nærmede sig tronfølger Juan Carlos' fly – det viste sig at være klogt, for det var Juan Carlos selv, der kom, uden om alle sikkerhedsforanstaltninger. Jep fik en irettesættelse for ikke at have adlydt ordre, men det var klart nok, at den irettesættende officer samtidig var meget lettet over, at Jep netop ikke havde skudt den spanske tronfølger, der efterfølgende blev en nøglefigur i Spaniens overgang fra Francos diktatur til demokrati.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Besættelsen på Kalø Vig-egnen 1940-45

5 – 10

Besættelsens forløb på Djursland s. 5. 9. april 1940 s. 5. De første år s. 7. Alsang, algang, den første modstand s. 7. De sidste år s. 8. Befrielsen s. 9

Tirstrup Flyveplads. Tyskernes anlæg af flyvepladsen 1943-45

11 - 36

Landskabet s. 11. Landsbyen Stabrand s. 12. Krarup skole s. 13. Afgrænsning s. 13. Beslaglæggelserne s. 14. Madsen Pedersens sten på tyske hænder s. 15. Formål s. 16. Afspærring s. 16. Flyvepladsen s. 17. Muni-Dorf og Koraldybet s. 20. Koraldybet s. 20. Arbejdets organisering s. 21. Folkestemningen s. 23. Lokalbefolkningen tæt på s. 24. Kolind s. 24. Sortbørshajer, hestetøve og andet godtfolk s. 26. Flyene i Tirstrup s. 27. Mistelflyene s. 27. Mistel til Tirstrup s. 28. Engelsk luftangreb s. 29. Angrebet på Scapa Flow aflyses s. 30. Flere allierede luftangreb s. 31. Flyene i Tirstrup efter Mistel s. 31. De tyske bunkers s. 31. Feldballehangaren s. 33. Rodskovaffæren s. 34. Befrielsen s. 34

Tirstrup Flyveplads som flygtningelejr 1945-47

37 - 44

Tyske flygtninge i Danmark s. 37. Tyske flygtninge i Tirstrup s. 38. Fuglsølejren s. 39. Flygtningenes levevilkår s. 40. Internering uden fraternisering s. 42. Flygtningekirkegård s. 42

Efterkrigstid. Civil flyvning. Fra Tirstrup flyveplads til Aarhus Airport 1946 - 2020

45 - 48

Aarhus' lufthavnsplaner s. 45. Egå Lufthavn – og Tirstrup s. 45. Til København på 2½ time s. 46. Indvielsen og en frokost med misstemning s. 46. Beliggenhed, beliggenhed, beliggenhed s. 47. Hammel Lufthavn s. 47. De sidste krampetrækninger s. 48. Aarhus Airport s. 48

Flyvestation Tirstrup. Fra befrielsen 1945 til nedlæggelsen 1998. Historie. Oplevelser 49 - 84

Besættelsen s. 50. Det danske flyvevåben s. 51. "Flyvestation Tirstrup" s. 51. NATO-flyveplads s. 52. Dansk debat om allierede flystyrker i Danmark s. 52. Regeringen Hedtoft (S) s. 53. Civil og militær s. 53. Militær flyveledelse, egen stationschef s. 54. "Fixertjenesten" s. 55. "Deployeringslufthavn" s. 56. NATO-molen ved Lyngsbæk og brændstofdepotet i Handrup s. 57. Kasernearbejder s. 59. Deployeringsøvelser med amerikanske flystyrker s. 59. Engelske deployeringer i 1970'erne s. 60. Radiotekniker s. 61. "Bikini" s. 61. Civil arbejder i Hangar C s. 63. En flyulykke s. 65. Flyverhjemmeværnet s. 65. Kvindeligt Flyverkorps s. 66. Ved radaren i 1960'erne s. 66. Øvelser s. 67. Dramatiske avislandinger s. 68. Cubakrisen s. 69. Svæveflyvning s. 70. En sælsom kvægtransport s. 70. Værnepligtig i 1970'erne s. 72. Vagttjeneste s. 73. Prins Henrik på banen s. 74. Telefonpasser s. 74. "Jeg skød ikke prins Juan Carlos" s. 75. Helikoptere i Tirstrup s. 77. Renovering af tyske bunkers s. 78. Nye bunkers s. 79. Nye shelters s. 80. Nyt flykontrolltårn, ny civil terminal s. 82. Muren falder 1989, Flyvestation Tirstrup lukker 1998 s. 82. Danmarks største museum over den kolde krig s. 83

FOLK OG LIV 2

OMKRING KALØ VIG

**BESÆTTELSEN 1940-45
TIRSTRUP FLYVEPLADS
TYSKE FLYGTNINGE
BEFRIELSEN 5. MAJ 1945
EFTERKRIGSTID:
TIRSTRUP LUFTHAVN
FLYVESTATION TIRSTRUP**

VILFRED FRIBORG HANSEN